

Leszek Brogowski

Galeria GN - materiał reaktywacyjny

Sztuka i Dokumentacja nr 1, 47-49

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

GALERIA GN MATERIAŁ REAKTYWACYJNY

Galeria GN działała od 3 stycznia 1978 do 13 grudnia 1981 roku. W Polsce doświadczenia sztuki konceptualnej były jeszcze wtedy bardzo żywe; nie tylko w pamięci, ale i w praktyce. Uprawianie sztuki w inny sposób, w sposób, na który zwrócili uwagę lata sztuki konceptualnej i fluxusu, było, jak sądzę, celem naszej działalności. Z dystansu kilku już dziesięcioleci, wydaje mi się, że przemawiał przez nas bardziej duch czasu niż analityczna świadomość. Spontanicznie i pomimo kilku przyjaźni artystycznych, znaleźliśmy się w opozycji do zinstytucjonalizowanego, konserwatywnego malarstwa, jakiego „nauczała” gdańska akademia, popłuczyny „szkoły sopockiej”, malarstwa z którego żyli jej profesorowie sprzedający swe obrazy w trzeciorzędnych niemieckich galerijkach. Galeria GN nigdy nie opublikowała żadnego manifestu, co było być może naszą jedyną zasługą, bo nasz program i nasze intuicje artystyczne w całości wyrażały się poprzez wystawy i publikacje. Obce nam było myślenie życzeniowe. Wśród pięćdziesięciu wystaw, głównie indywidualnych, które miały miejsce przez te cztery lata działalności, znaleźć można nazwiska wybitnych artystów zarówno polskich (Jan Berdyszak, Wojciech Bruszewski, Zbigniew Dłubak, Zofia Rydet, Grzegorz Sztabiński, itd.) oraz zagranicznych (Victor Burgin, Orlan, Milan Grygar, Ivan Kafka etc.), ale także wiele nazwisk, które dziś już nic nikomu nie mówią – artystów czasem niemal anonimowych. Z perspektywy lat, w tym spotkaniu artystów uznanych i artystów anonimowych, można by się doszukiwać istotnego, może najważniejszego elementu naszych wyborów programowych. Bo owo praktykowanie sztuki na inny sposób, jaki chodził nam wtedy po głowie, da się streścić w kilku następujących punktach. Po pierwsze, wartość sztuki zasadza się przede wszystkim na praktykowaniu twórczości lub twórczej postawy wpisanych w życie, a w dużo mniejszym stopniu na podziwianiu arcydzieł czy instrumentalnym użyciu sztuki jako środka do kariery artysty. Wartość sztuki można by mierzyć jakością istnienia, jakie sztuka czyni możliwym. W grę wchodzi tu więc koncepcja kultury całkowicie odmienna od tej, która zdominowała dziś świat, gdzie kultura utożsamiana jest z konsumpcją. Wiąże się z tym drugi punkt, a mianowicie traktowanie sztuki nie jako zawodu, spe-

cializacji lub profesjonalizacji, ale jako uniwersalnego wymiaru ludzkiej egzystencji. Sztuka jest wtedy miernikiem demokratycznego charakteru kultury: wartością kultury jest powszechność praktyk artystycznych, a nie dostępność bibelotów z reprodukcjami obrazów impresjonistycznych. Po trzecie wreszcie, całkowitemu zablokowaniu polityki towarzyszyło w owych latach względne otwarcie sytuacji kulturowej, nie pozbawione zresztą znaczenia politycznego. Do tego tematu Polacy będą musieli pewnego dnia powrócić, bo nie da się konstruować przyszłości bez uczciwego obrachunku z przeszłością. Działalność Galerii GN wpisywała się w to otwarcie. Pokazywanie twórczości artystów, których nic nie wiązało z instytucjami artystycznymi – ani z administracją państwową, ani z nieistniejącym wówczas u nas rynkiem sztuki, było wyborem zarówno artystycznym, jak i politycznym. Wszystkie te elementy należy wziąć pod uwagę oceniając działalność galerii z perspektywy czasu. Jej sensem i jej celem nie było ani lansowanie artystów, ani proponowanie „kandydatów” na wiekopomne dzieła, ani też wpisywanie się w jakąkolwiek ideologię, ale wskazanie na rozliczne sposoby, na jakie sztuka może się wyrażać i wpisywać w życie. Galeria GN pokazywała artystów o rozmaitych profilach i prace wyrażające się na wiele sposobów, ale formalnie i instytucjonalnie była galerią fotografii; jej czynsz opłacany był przez Związek Polskich Artystów Fotografików. Nie był to jednak przypadek. Fotografia była dla nas uprzywilejowanym, bo łatwo dostępnym, a zatem demokratycznym instrumentem sztuki, w czym – jak można to skonstatować po latach – byliśmy wierni tradycji sztuki konceptualnej i fluxusu, które posługiwały się fotografią w sposób metodyczny, zarówno dokumentalny, jak i analityczny, pozostawiając całkowicie na uboczu tak drogą wielu współczesnym artystom estetyzację obrazu. Wraz z upływem czasu praca tamtych lat nabiera dla mnie coraz większego znaczenia, bo staje się wyzwaniem: co robią z tą przeszłością postmoderniści artyści? Wymazują ją z pamięci? Wolałbym posłuchać ich odpowiedzi na pytania o stosunek do instytucji artystycznych, do rynku sztuki, do polityki; jakie jest dziś miejsce sztuki w życiu społeczeństwa i jednostek? Jakie projekty sztuki niesie dzisiejsza twórczość?

Kalendarium wystaw Galerii GN/Gdańskiej Galerii Fotografii [1977-1982].

Jesień 1977 - kierownikiem Galerii GN zostaje Leszek Brogowski

3 I-15 II 1978	Paweł Borkowski (katalog),
15 II-15 III 1978	Witold Węgrzyn, <i>Rekonstrukcje krajobrazu</i> (katalog),
15 III-13 IV 1978	Wojciech Leszczyński (katalog),
15 IV-13 V 1978	Leszek Brogowski, <i>Idiomy</i> (katalog),
16 V-11 VI 1978	Grzegorz Sztabiński, <i>Pejzaże logiczne</i> (katalog),
22 VI-1 VIII 1978	Piotr Tomczyk (katalog),
03 VIII-30 VIII 1978	Jadwiga Przybylak, <i>Zdjęcie</i> (katalog),
01 IX-9 X 1978	Marek Gerstmann, <i>Przestrzeń iluzoryczna</i> (katalog),
10 X-20 XI 1978	Ir Kulik, <i>Na wprost</i> (katalog),
23 XI-9 XII 1978	Jerzy Olek, <i>Po-fotografia</i> (katalog),
9 XII-9 I 1979	Milan Grygar, <i>Obrazy akustyczne</i> ,
10 I-3 II 1979	Alek Figura, <i>Zapis świadomości 1969-1979</i> (katalog),
5 II-28 II 1979	Wojciech Bruszewski, <i>Instalacja dla pana Muybrige (Wejście-Wyjście/Input-Output)</i> (katalog),
2 III-26 III 1979	Andrzej Albin (katalog),
26 III -25 IV 1979	Stano Filko, <i>Transcendencja</i> (katalog),
27 IV-25 V 1979	Witold Czerwonka, <i>Punkt Wyjścia</i> (katalog),
29 V 1979	Andrzej Różycki, <i>Istnienie</i> ,
7 VII 1979	Małgorzata Borowska (katalog),
3 VIII 1979	Paweł Borkowski, <i>Krajobraz mechaniczny</i> (katalog),
4 IX 1979	Leszek Brogowski, <i>Fotografia Kolorowa</i> (katalog),
12 X 1979	Ryszard Tabaka, <i>Poza formą</i> ,
24 XI 1979	Praca dydaktyczna Kazimierza Malewicza, przyg. Szymon Bojko, Andrzej Szewczyk, (publikacja: zeszyt teoretyczny Kazimierz Malewicz),
7 I-15 II 1980	Fotografie Stanisława I. Witkiewicza, Wyst. przyg. przez Muzeum Sztuki w Łodzi (katalog),
18 II 1980	Andrzej Kucziński, <i>Ciąg graficzny CONTINUUM</i> (katalog),
22 III 1980	Zbigniew Dłubak, <i>Desymbolizacje</i> ,
16 IV 1980	Ivan Kafka, <i>Zapytania</i> (katalog),
17 V 1980	Mirosław Woźnica, <i>Strukturalny charakter sztuki</i> (katalog),
6 VI 1980	Rodczenko/Moholy-Nagy/Wiertow. <i>Revolucja widzenia</i> , przyg. Włodzimierz Nowaczyk,
18 VIII 1980	Zofia Rydet, <i>Nieskończoność dalekich dróg</i> (katalog),
16 IX 1980	Krystyna Kutny, <i>Eden</i> ,
16 X 1980	<i>Obrazkowa historia GN</i> (wyst. zbiorowa),
17 XI 1980	Witold Węgrzyn, <i>Dokumentacja</i> ,
16 XII 1980	Wystawa zbiorowa Witold Górka/Stanisław Markowski, Gdańsk. Sierpień 1980.

Budynek Galerii zmienia przynależność z ul. Plebania 1 na ul. Piwną 47

15 I - 15 II 1981	<i>Wydarzenia, dokumenty z historii</i> , przyg. Galeria GN we współpracy z NSZZ Solidarność – Leszek Brogowski oraz Mieczysław Kurewicz, Maria Nowak, Krystyna Skowron, Joanna Wojciechowicz, fotografie – Paweł Borkowski, Edmund Chabowski, Stefan Figlarowicz, Zbigniew Gąsior, Witold Górka, Krzysztof Jakubowski, Zbigniew Kosycarz, Stanisław Markowski, Edward Stobiński, Witold Węgrzyn oraz N.N. (katalog),
17 II 1981	Zbigniew Staniewski, <i>Fotografia Kompleksowa + aneks</i> (katalog),
12 III-3 IV 1981	Tadeusz Mysłowski, <i>Twarze Nowego Yorku</i> ,
8 IV 1981	Jürgen O. Olbrich, <i>In a small frame/W małej ramce</i> (katalog),
30 IV 1981	Teresa Murak, <i>Zasiew z dnia 30 kwietnia 1981</i> ,

21 V 1981	Krzysztof Wojciechowski, <i>Przechodzień</i> (katalog),
11 VI-21 VI 1981	<i>Sudurgata 7</i> , grupa islandzka (Bjarni Thorarinsson, Margret Jonsdottir, Steingrimur Eyfjord Kristmundsson, Maldor Asgerisson, Fridrik Thor Fridriksson,
22 VI 1981	Janusz Bąkowski, <i>Wazon z kwiatami</i> ,
3 VIII 1981	Zenon Mirota, <i>Pomnik</i> ,
2 IX 1981	Jean Paul Thenot, <i>100 odczytań Duchampa</i> ,
29 IX 1981	Janusz Szczucki, <i>Relacje</i> ,
14 X 1981	Jan Berdyszak, <i>Obszary koncentrujące</i> (katalog),
24 XI 1981	Leszek Brogowski, <i>Idiomy V</i> (katalog),
8-9 XII 1981	Grupa HPA z Lyonu:
8 XII 1981	Dolene Ainardi/Guy Armence/Geor Millet,
9 XII 1981	Orlan, <i>Pomiar instytucji</i> ,
10 XII 1981	Victor Burgin, <i>US '77</i> .

W następstwie wprowadzenia stanu wojennego, w styczniu 1982 roku, Leszek Brogowski podejmuje decyzję położenia kresu działalności Galerii GN, o czym informuje krótkim listem wszystkie osoby z listy adresowej galerii.

Wystawy Galerii GN poza Galerią

XII 1978	Wrocławska Galeria Fotografii FOTO-MEDIUM-ART, prezentacja Galerii GN. (14 XII 1978 spotkanie z Marcelim Bacciarellim i Leszkiem Brogowskim - przedstawicielami Galerii GN,
8-31 V 1980	XI Gorzowskie Konfrontacje Fotograficzne, prezentacja Galerii GN,
27-29 V 1980	Lublin, Galeria LDK Labirynt, <i>Książka - sztuka - dokumentacja</i> , prezentacja Galerii GN.
VI-VII 1980	Bydgoszcz, Salon BWA, Wystawa polskiej Fotografiki Współczesnej <i>Poszukiwania '79</i> , wystawiają: Paweł Borkowski, Leszek Brogowski, Witosław Czerwonka, Adam Haras, Andrzej Kuczmiński, Witold Węgrzyn.
	5. Wystawa <i>Wydarzenia, dokumenty z historii</i> przygotowana przez Galerię GN oraz KK NSZZ Solidarność – ekspozycje:
18 II 1981	Kraków, Galeria ZPAF, ul. Św. Anny 3,
31 III 1981	Wrocławska Galeria Fotografii FOTO-MEDIUM-ART,
V 1981	Warszawa, Stara Galeria ZPAF,
XI 1981	Muzeum Historii Włocławka.
6 III 1981	Katowice, Galeria ZPAF, prezentacja Galerii GN: Włodzimierz Nowaczyk, <i>Rewolucja widzenia</i> , Leszek Brogowski, <i>Rozważania rysunkowe, Obrazkowa historia GN</i> oraz pokaz filmów Dżigi Wiertowa.
10-18 VII 1981	Wuppertal, Nordstadt Galerie Kollektiv, <i>Galerie GN Dokumentation</i> ,
29 IV-15 V 1983	Warszawa, Pałac Kultury, Galeria Fotografii OD NOWA, Leszek Brogowski, <i>Historia Galerii GN w obrazkach</i> .

Zeszyty teoretyczne Galerii GN

- 1. Sztuka i filozofia**, red. Leszek Brogowski i Marcell Bacciarelli, 1980,
- 2. Kazimierz Malewicz**, red. Szymon Bojko i Leszek Brogowski, Gdańsk, 1983,
- 3. Ad Reinhardt**, Leszek Brogowski, Gdańsk, 1984.